

نقش توانمندسازی مهارت‌های زندگی در قالب فعالیت‌های هنری^۱

دکتر مسعود حقیقی^{۲*}، آرزو رادنیا^۳، دکتر ابوالفضل بختیاری^۴

^۲- استادیار و عضو هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و مشاوره دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.

* نویسنده مسئول m.haghighi@riau.ac.ir

^۳- کارشناسی ارشد، گروه علوم تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی رودهن.

radnia.arezu@gmail.com

^۴- استادیار و عضو هیئت علمی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی

bakhtiari.abolfazl@gmail.com

چکیده

خود، جهت تسلط بر آن و همچنین به دنبال تقویت مهارت‌های زندگی و کشف استعدادها و توانایی‌های موجود در خود از ابزارهایی مثل هنر بهره برداری کرده است. انسان دنیای امروز به لحاظ پیچیدگی‌های زندگی، وسعت و سرعت تغییرات با چالش‌های فراوانی روبروست که این چالش‌ها در قرن آینده بارزتر خواهد شد [۱].

هنر را می‌توان یکی از کارآمدترین ابزار و روش‌های تربیت آدمی در عصر امروز به شمار آورد که نتایج و آثارش در ابعاد گوناگون، به ویژه در زمینه پرورش مهارت‌هایی مانند خلاقیت و خودآگاهی و سلامت روانی، از مهمترین آن‌ها است. با توجه به این‌که هنر می‌تواند با در نظر گرفتن نیازهای عالی آدمی به یادگیری و تقویت مهارت‌های زندگی وی را به مراحل نهایی تکامل رهنمون گرداند، ضرورت بهره‌گیری از آن در مدارس به منظور رشد خلاقیت و ارتقای هر چه بیشتر مهارت‌های زندگی دانش‌آموزان بیش از پیش احساس می‌شود و از آنجایی که هنر مورد علاقه دانش‌آموزان است و جایگاه والایی در روش‌های تربیتی دارد، می‌تواند به عنوان یک ابزار در خدمت آموزش و پرورش دانش‌آموزان در دوره‌های مختلف تحصیلی قرار گیرد و اهداف کلی و غایی نظام تعلیم و تربیت را محقق سازد [۲].

به علاوه نمونه‌های ادبی، هنری چون افسانه، داستان، شعر، موسیقی و نمایش، با بهره‌گیری از تکنیک‌های جدید، انواع متنوع‌تر، پیچیده‌تر و متکامل‌تری را شامل می‌گردد. تا آن‌جا که هنر با تأثیرپذیری از شرایط و تحولات پیچیده روانی-اجتماعی، جلوه‌هایی گوناگون یافته و به مدد آموزش‌های تکنیکی مهارت‌های زندگی و نقد ادبی و محتوایی، آگاهی و دخالت هرچه بیشتر دانش‌آموزان را در شناخت و آفرینش آثار هنری، نیز استفاده از آن، میسر می‌سازد [۳].

پژوهش حاضر با هدف بررسی نقش توانمندسازی مهارت‌های زندگی در قالب فعالیت‌های هنری انجام شده است. روش پژوهش، توصیفی و از نظر هدف کاربردی است. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر تهران در سال تحصیلی ۱۳۹۲-۱۳۹۳ می‌باشند، که حدود ۵۰۰۰ نفر برآورد شد. روش نمونه‌برداری در این پژوهش مرحله‌ای تصادفی بوده و جهت تعیین جامعه‌ی آماری ابتدا تهران از لحاظ حوزه جغرافیایی به پنج منطقه شمال، جنوب، مرکز، شرق و غرب تقسیم شد و سپس از هر منطقه دو مدرسه یکی پسرانه و دیگری دخترانه به صورت تصادفی انتخاب شدند که در مجموع ۵ مدرسه دخترانه و ۵ مدرسه پسرانه تعیین گردیدند، از این تعداد با استفاده از جدول نمونه مورگان، به روش خوشه‌ای ۳۷۰ نفر بصورت تصادفی انتخاب شدند. در این پژوهش در گام اول پرسشنامه‌ای براساس مولفه‌های پژوهش تهیه شد و پس از بررسی روایی و پایایی آن در اختیار نمونه مورد مطالعه قرار گرفت. پس از تجزیه و تحلیل داده‌ها، نتایج نشان داد که هنر علاوه بر این‌که بر یادگیری مهارت‌های زندگی در دانش‌آموزان تأثیرگذار است بر توانمندسازی و تقویت مهارت‌های زندگی نیز تأثیر دارد.

کلیدواژه‌ها: هنر، توانمندسازی، مهارت‌های زندگی، دانش‌آموزان

مقدمه

توانمندسازی واژه عام است که در هر حیطه از علوم معنای خاص خود را دارد. بشر امروز با تلاش و کوشش خویش درصدد یافتن راهکارهای مختلف به منظور یادگیری مهارت‌های زندگی و کشف محیط پیرامون

^۱ - این مقاله برگرفته از پایان نامه کارشناسی ارشد رشته علوم تربیتی برنامه ریزی آموزشی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن است.